

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ח תשרי תשפ"ד | דף היומי בבלי: קידושין נא.

דף היומי בהלכה: קס"ז י"ג - ט"ו.

מוסר: אהבת חסד - פרק ט"ז עד 'ואעורר בכאן'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הרצון "ארבע שמיעות הם" עד שער הקנאה "ומי שזנהר שלא יקנא"

**לא יתכן שאדם שאינו יודע כלל את ההלכות,
יעלו בידיו באופן אקראי שלושה אתרוגים
יפהפיים בזמן כל - כך קצר! המו"צים לקחו
אותו הצידה, ושאלו אותו מה טיבו**

**סיפור מופלא ומרגש עד דמעות שסיפר מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א,
על יהודי שזכה שהקב"ה בכבודו ובעצמו בחר עבורו לולבים ואתרוגים**

המינים, אבל אדם שיגיע וישאל באופן סתמי "מה הרב אומר על האתרוג הזה?" לא ישיבו לו. כיון שמרבית השאלות המגיעות אל המו"צים אינן על דברים ספציפיים, אלא שהשואלים מבקשים לדעת באיזו רמה נמצא האתרוג או הלולב, הרי אם לא ישיבו על כך - נמצאו מסננים את רוב השאלות.

כדי שהציבור לא ייפגע מכך שלא עונים לו, נתלו מודעות ברוח זו ליד המקום בו ישבו המו"צים, ובהן היה כתוב מראש שהציבור מתבקש לשאול רק שאלות ספציפיות. וההחלטה התבצעה בצורה היותר-טובה. הציבור הבין וקלט שהדבר הוא לטובתו, ואכן אף אחד לא שאל שאלות כלליות כנ"ל.

אלא שלפתע ניגש יהודי אל שולחן המו"צים, ובידיו שלושה לולבים, והשאלה שבפיו היתה "מה הרבנים אומרים על שלושת הלולבים שבחרתי?...". הרבנים כבר רצו להצביע בפניו על המודעה האומרת שאין לשאול שאלות מסוג זה, אבל היהודי ההוא הקדימם, בהודעה מעין זו: "אני יהודי שעלה מרוסיה לפני כמה שנים", אמר. "שם, מעבר למסך הברזל, לא הכרתי את הקב"ה, והיה אסור אפילו להזכיר את המלים 'ארבעת המינים'. בבואי ארצה, החיליתי להכיר את האלוקים, ואני רוצה לעבוד אותם בלב שלם. כיון שאינני יודע את הלכות ארבעת המינים, אני שואל אתכם, כבוד הרבנים, האם הלולבים הללו שבחרתי,

סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א [בשם הגר"ד גולד שליט"א], מעשה מופלא המצביע על מידת הקשר שצריכה להיות בין היהודי לבוראו, ועד כמה נוכל באמצעות קשר זה להעביר את חיינו בצורה שמחה יותר ובטוחה יותר.

דבר נוסף שאפשר ללמוד ממעשה זה הוא שהאדם צריך לעשות רק את מה שהוא מסוגל, ואם יעשה כך - ישלים לו השי"ת את כל השאר. וכל זה קשור למצוות ארבעת המינים...

האירוע עליו אנחנו מדברים התקיים בירושלים בימים שלפני חג הסוכות, ב'יריד ארבעת המינים', בו נמכרו המינים במחירים מוזלים מאוד.

המארגנים, וגם המוצ"ים שנבחרו להשיב על שאלות הקהל, ידעו מראש שתהיה התנפלות המונית של המון אנשים שירצו, איך לא, להשיג מינים מהודרים.

הבעיה המרכזית נמצאת בדרך כלל אצל המו"צים, שלצידם מתקבצים תורים ענקיים של מאות איש, המעוניינים לברר את כשרות האתרוג או הלולב שהם קונים. הלחץ האדיר מצד השואלים מקשה מאוד על האפשרות להשיב במנוחת הדעת, וכידוע לכל מי שהיה בירידים מן הסוג הזה. כיון שכך, החליטו המו"צים פה אחד לסנן את סוגי השאלות, כשההצעה העיקרית היתה שהמו"צים ישיבו רק על שאלות ספציפיות בכשרות

המיועדים לי ולשני הבנים שלי, האם הם ברמה גבוהה...". כששמעו הרבנים את כל זאת, החליטו שעל אדם כזה לא תחול התקנה שתיקנו.

הם הסתכלו בלולבים ונדהמו לראות שמדובר בשופרא-דשופרא, ולמרות שהיהודי העיד על עצמו שאינו מבין מאומה בהלכות אלו, הצליח לבחור לעצמו שלושה לולבים הכי-מהודרים שאפשר להעלות על הדעת. היו אלה לולבים נדירים ביופיים, 'סגורים' וישרים לחלוטין, צבעם היה ירוק, וצורת הגידול שלהם היתה מיטבית.

הרבנים לא הבינו כיצד אדם מצליח לבחור לעצמו לולבים שכאלו. זה הרי לא מסתדר מבחינה סטטיסטית והגיונית. שלושה לולבים מהודרים-שבמהודרים, ואיך הצליח אדם אחד לבחור את שלושתם?

היהודי הרוסי שמע את חוות-דעתם הנלהבת של הרבנים, ואמר: "אם כך הם פני הדברים, אני הולך עכשיו לבחור שלושה אתרוגים, וגם אותם אראה לכם...".

המו"צים העידו שלא עברו יותר משתיים-שלוש דקות, והאיש חזר ושלושה אתרוגים בידיו, ושוב חוזרת התמונה על עצמה: בתוך זמן כל-כך קצר הצליח אדם זה לבחור לעצמו שלושה אתרוגים הכי-יפים!!!

"קיבלנו חלישות הדעת", העידו הרבנים, "כיצד יתכן דבר כזה? האתרוגים היו מושלמים בכל מיני השלימות האפשריים, צורת הגידול, הצבע, הגודל, היופי וההדר, ממש ללא רבב".

אחד הרבנים אמר ש'לית דין ברנש', וחייבים לשאול אותו מי הוא ומה הוא. לא יתכן שאדם שאינו יודע כלל את ההלכות, יעלו בידיו באופן אקראי שלושה אתרוגים יפהיים בזמן כל-כך קצר! המו"צים לקחו אותו הצידה, ושאלו אותו מה טיבו, והאיש השיב: "כפי שאמרתי לכם, עליתי מרוסיה לפני כמה שנים, ושם לא הכרתי את בוראי. ההחלטה שלי היתה שכאן, בארץ ישראל, אלמד את תורת ישראל, את הדינים וההלכות, ואקבל עלי עול

מלכות שמים. אבל, לדיני ארבעת המינים עדיין לא הגעתי, ואינני יודע בהלכות אלו ולא כלום.

לפני שנכנסתי אל היריד הזה, התפללתי לה' ואמרתי לו בלשון זו: 'ריבוננו של עולם, אתה הרי מכיר אותי עוד מרוסיה. גם שם ניסיתי להתקרב אליך, אבל לא בדיוק הצלחתי, והדבר לא היה באשמת. אבל', המשכתי לדבר עם השי"ת, 'כשאני כבר כאן, בארץ ישראל, אני לומד את תורתך ומשתדל להתקדם. גם אתה יודע שאני עושה את המקסימום מצדי, וגם אתה יודע שעדיין לא הצלחתי להגיע להלכות ארבעת המינים. מאידך, אני רוצה לקיים את המצוה בשלמותה. לכן, אני מבקש ממך, עשה עמדי חסד, ותבחר לי אתה את המינים המהודרים ביותר... אני רק אגש אל הדוכנים, אושיט את ידי, ואתה תבחר את הסחורה הטובה והיפה ביותר...!'

וכך עשיתי", סיפר האיש, "ניגשתי אל הדוכנים, שלחתי את ידי ולקחתי את שלושת הלולבים שהראיתי לכם קודם. ואז ניגשתי אליכם כדי שתגידו איך נראים הלולבים.

כששמעתי שהלולבים הם הכי יפים שאפשר, הבנתי שהקב"ה שמע לתפילתי ובחר לי את הסחורה הטובה ביותר, ואז הלכתי לבחור את האתרוגים, וגם כאן השי"ת האזין לי, ובחר עבורי את האתרוגים היפים ביותר...".

עיני המו"צים דמעו כששמעו את סיפורו של האיש. הרי אם הקב"ה בחר עבורו את המינים לחג הסוכות, הרי ברור איזה מינים יעלו בגורלו...

ולמדנו, שאם אדם עושה את כל מה שהוא מסוגל לעשות, ומתפלל להשי"ת שיעזור לו, השי"ת עושה את שלו, ומשפיע עליו שפע של הצלחה. וזה נקרא להיות בקשר הדוק עם הרבש"ע! להכיר ולדעת שהוא רוצה לעזור לנו, ובכוחו לעזור, ואם רק נלך בדרכיו, ונבקש ממנו בלב טהור למילוי משאלותינו, הוא ימלא את משאלתנו- נפשנו. היש לנו שמחה גדולה מזו?... ['מצוות בשמחה'] (פרפרת - סוכות תש"פ)

הוסיף הסניגור ושאל אם העלו גם את כונד משקלו של ראש הקהל על המשקל, תמהו הדיינים ושאלו מה ענין ראש הקהל להכא

מעשה נפלא שסיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, על מצוות נטילת ארבעה מינים באופן יוצא דופן

למען יוכלו לקנות אתרוג בשותפות, ואכן, כל בני העיירה קיבלו את פניהם בסבר פנים יפות ונתנו בשמחה יותר מכוחם ויכולתם, אך בין התושבים היה קמצן אחד שחשב לעצמו, דממה-נפשך אינו צריך לתרום מהונו למען קניית האתרוג, כי אם לא ירכשו בסוף את האתרוג מחמת מחסור בכסף, הלא אונס רחמנא פטריה

מעשה בבני קהילה אחת שהיה ישובם במקום רחוק ונידח שבאחת השנים לא נמצא שם אתרוג לקראת חג הסוכות, יום אחד נקלע למחוזם סוחר שבידו היה אתרוג והסכים למכרו להם בסכום גבוה מאד. נאספו ראשי הקהילה ושלחו שלוחים החליטו לחזור על פתחי אנשי העיר כדי שכל אחד יתן יותר מכפי יכולתו

נרגעה רוחו שהרי סוף סוף נטל את ארבעת המינים כמצוות היום, באותה שעה פרצו כל הנוכחים בצחוק גדול בראותם את מעשיו, אך הוא לא התייחס כלל לאלו שלעגו לו כי היה שש ושמח על שזכה לקיים את המצוה.

עברו ימים ושנים ואותו קמזן נפטר ונסתלק לעולם שכולו טוב, משנעמד לפני בית דין של מעלה עשו עמו דין וחשבון ומצאו בו שהכף של העבירות מכריעה את הכף של הזכויות, וכמעט פסקו להוליכו לגיהנם, אך אז הופיע מלאך טוב והזכיר את נטילת הלולב שקיים באותה שנה, ובירר אם חישבו גם מצות נטילת לולב באותה שנה, משהשיבו לו הדיינים בחיוב, הוסיף הסניגור ושאל אם העלו גם את כובד משקלו של ראש הקהל על המשקל, תמהו הדיינים ושאלו מה ענין ראש הקהל להכא, דהא לא נצטוונו לנענע כי אם ד' מינים בלבד, אולם הסניגור המשיך לטעון דמכל מקום הרי כל מה שנענע את ראש הקהל היה בגלל שבער בקרבן לקיים המצוה, ולכן צריך להעלות את משקלו על כף המאזנים.

ואכן קיבלו את טענתו בב"ד של מעלה, וזה מה שהכריע את הכף לזכות וניצל עי"ז מדינה של גיהנם. ועתה הבה נתבונן במעשה זה, הלא אם לא היה הלה משתוקק ומצפה בכל לבו לקיים המצוה, היה פוטר עצמו בטענת 'אונס רחמנא פטריה' ותו לא, ואף שמצד הדין כך הוא, אך אם היה מתברך בלבבו לומר כן היה עלול לרדת לבאר שחת רח"ל, ורק הרצון וההשתוקקות הם גרמו לו להרים את ראש הקהל ולנענעו, בבחינת אהבה המקלקלת את השורה, ועי"ז ניצל מדין קשה בגיהנום.

(זה השער לה' צדיקים יבואו בו, שבת חוה"מ סוכות תשפ"ב, מתוך 'באר הפרשה')

ומה יש בידם לעשות, ואם בסוף יצליחו הגבאים לאסוף כסף מאחרים וירכשו את האתרוג, מה טוב ומה נעים, ויזכה אף הוא ליטול את האתרוג חינם אין כסף, וא"כ למה לו להוציא מכספו ורכושו כדי להשתתף בקנייתו, ואכן כך עשה, וכאשר הגיעו גבאי העיר סירב לתת להם תרומתו, ואף אחר ריבוי הבקשות והתחנונים לא הסכים בשום אופן להזיל מכספו למען מצוה רבה זו.

לאחר מאמץ גדול מאד הצליחו ראשי הקהילה לקנות את האתרוג, והשמחה רבתה מאד אצל כל בני העיר, ביום הראשון של חג שחרית נעמד ראש הקהל בהתרגשות וארבעה מינים בידי, בתחילה בירך המרא דאתרא על הלולב והאתרוג ברחימו ודחילו, ואח"כ עברו כל אנשי הקהילה לפניו לברך עליהם בהתלהבות עצומה, בין העומדים היה גם אותו קמזן שרצה גם הוא לנענע את הארבעה מינים, אולם כאשר הבחין בו ראש הקהל, הודיע לו שלא יתן לו לקיים את המצוה, למען ישמעו ויראו שהפורש מן הציבור לא יוכל לבוא בסוף ולקצור הפירות חינם אין כסף, ויהי כשמוע כן הפציר בראש הקהל שיתן לו לקיים המצוה, אך תחנוניו ובקשותיו נפלו על אוזניים ערלות ואף אחר שהבטיח שבצאת החג ישלם סכום כסף גדול לקופת הקהל לא הסכים ראש הקהל בשום אופן לתת לו את האתרוג כדי לנענע בו.

למותר לציין שלבו של הקמזן התפלץ בקרבו, אך את הנעשה אין להשיב, וכיון שהוא השתוקק עד מאד לקיים מצות-עשה מן התורה כמצות היום, לכן כשיצא ראש הקהל מבית המדרש וארבעת המינים בידי, פתח הקמזן ובירך בכוונה 'על נטילת לולב' והרים את ראש הקהל ונענע אותו לכל ארבע רוחות העולם, ובכך

"שמעתם פעם על אדם שנבחר למלך או נשיא ולא מוכן להגיע לחגיגת הניצחון בגלל שהם שם באולם והמזגנים לא עובדים? הוא יבוא גם לתוך תנור בוער.."

הגאון רבי ניסן קפלן שליט"א בשיחה מיוחדת רגל חג הסוכות - כיצד זוכים להגיע לשמחה • מאמר שני מתוך שלושה

"זכיתי להשתתף בהרבה מאוד שמחות של בחורים מהישיבה שהתארוסו והתחתנו", הוא מספר, "אני לא זוכר מקרה שבו יושב חתן עם פנים עצובות בזמן ששוכרים את הצלחת, וכששואלים אותו למה הוא עצוב הוא מסביר שכואבת לו הבטן, או שמזג האוויר מעצבן אותו. גם לא ראיתי חתן שמצטער צער רב בגלל שהוא קיבל מכה ברגל בזמן שהוא רקד בחתונה שלו. אם לא מדובר בשבר של ממש חלילה, החתן פשוט יעצור לרגע, יכיל את הכאב ויחזור לרקוד עם החברים כאילו לא קרה כלום. למחרת בבוקר הוא יראה סימן כחול ברגל ולא יצליח להיזכר מתי הוא קיבל מכה שגרמה לכזה שטף דם.

"למה? כי הוא עכשיו מלא שמחה. כי הוא מתארס, מתחתן, זה

הרב יהושע לייבזון

התורה מצווה אותנו לשמוח בחג הסוכות, כמו שנאמר: "ושמחת בחגך", וכולם שואלים איך זוכים לקיים את הציווי הזה? הרי גם בחג הסוכות יש לנו קשיים, לפעמים כאבים פיזיים, לפעמים תסכולים נפשיים, הסוכה לא תמיד מאוד נוחה ומרווחת, מזג האוויר יכול להיות מאוד מעצבן, ולא חסרות סיבות לכעוס או להתעצב.

הבאנו כאן את חלקה הראשון של השיחה שערכנו עם הגאון רבי ניסן קפלן שליט"א, ראש ישיבת 'דעת אהרן' (קפלן החדשה), שענה על השאלה הזאת באופן אחד, וכעת אנו מביאים את חלקה השני של השיחה שבה הוא עונה על השאלה מכיוון נוסף.

"ההחלטה צריכה להיות כזאת שקובעת מראש שלא משנה מה יקרה לי, לא משנה איזה ניסיונות היצר הרע יעמיד בפני, אני לא אכעס! אני לא אתעצב! אני אשמור על השמחה כל הזמן, ואם לרגע אשכח לתנאי מודעה זו ואתעצב חלילה, מיד כשאתפוס את עצמי אתנער מהעצב ומהכעס, ואשוב לשמחה."

"ועל כך אתן עצה קטנה ומועילה מאוד: אנחנו צריכים לעשות בואו חשבון בכל עת לגבי התועלת והנזק שגורם הכעס. מצד אחד כתוב בספרים הקדושים שמי שמתגבר על ניסיון הכעס זה כמו שהוא צם 500 תעניות!"

"דוד המלך עמד בפני ניסיון קשה כששמעי בן גרא עיפר אותי בעפר וקילל אותי, והוא היה אמור לכעוס אבל במקום זאת אמר 'ה' אמר לו קלל' והתגבר, ובזכות זה זכה ונעשה רגל רביעית למרכבה, כך מובא בספרים הקדושים."

"לעומת זאת, מי שכועס, מה מרוויח? עוד לא נולד האדם שהרוויח משהו טוב מכעס, ההיפך, כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה, כל מיני גהינום שולטים בו, בא לכלל כעס בא לכלל טעות..."

"המשוואה מאוד פשוטה אם כן, אפשר לבחור בדרך המטופשת וההרסנית, ואפשר לבחור בדרך החכמה והמועילה כל כך. אם נזכור את החשבון הזה כשמגיע הניסיון של הכעס, ההתגברות עליו תהיה קלה הרבה יותר בסייעתא דשמיא."

אחד הימים הגדולים ביותר בימי חייו. אין לו עכשיו זמן לחשוב על שטויות כמו כאבי בטן או מכה ברגל. זה לא הזמן!

"שמעתם פעם על אדם שנבחר למלך או נשיא או ראש ממשלה, ולא מוכן להגיע לחגיגת הניצחון בגלל שחם שם באולם והמזגנים לא עובדים? הוא יבוא גם לתוך תנור בוער כדי לשמוח עם התומכים שלו, לאחר הניצחון ההיסטורי!"

"בחג הסוכות אנחנו נבחרים! "אתה בחרתנו מכל העמים", לא מדובר באזרחים של איזו מדינה חצי צולעת וחצי כושלת שבחרו בנו להיות ראש הממשלה, מדובר במלך מלכי המלכים הקב"ה, שהכל שלו ושבידו נפש כל חי, והוא ממרום גדולתו וערכו האינסופי - בחר בנו להיום עם נחלתו.

"אהבת אותנו, רצית בנו, רוממתנו", מי שמתחבר למילים הללו ומנסה לעכל את המשמעות, לא ירגיש כאבי בטן, לא תפריע לו מכה ברגל, ולא מזג האוויר או מצב המזגנים. הוא יהיה מלא שמחה מתחילת חג הסוכות ועד סופו.

"וזאת בעצם העבודה שלנו בחג הסוכות, אבל צריכים לזה מודעות ומשמעות עצמית. צריכים לקבל החלטה, כמובן שצריכים לקבל אותה לפני סוכות, אבל גם במהלך החג אפשר לקבל החלטה, גם מי שלא הצליח לשמוח ביום הראשון אינו פטור ממצוות שמחה בששת הימים הנותרים של החג."

מה עשה הגר"י אברמסקי כדי לשמוח במשך כל ימי חג הסוכות?

לקט עובדות מגדולי הדורות, בענייני חג הסוכות

ה"חתם סופר" בחן את שניהם, ולתדהמת כולם קיבל דווקא את הבחור הפחות מעולה בחוכמתו. הדבר, כאמור, עורר את פליאתם של כמה מהבחורים שהכירו היטב את מעלת הבחור שנדחה, ולכן הם נכנסו לשאול את ה"חתם סופר" כדי להבין למה קיבל אחד ודחה את השני. התברר כי בשעה שהגיעו הבחורים לשערי הישיבה עמד ה"חתם סופר" והשקיף מהחלון, והנה ראה שבהגיעם לערימת סכך של אחת הסוכות שזה עתה הורדה, דרך הבחור העילוי על הסכך ופילס לו דרך, ואילו חברו הקיף את הסכך מבלי לדרוך עליו.

"זה היה בשבילי הכל", סיים ה"חתם סופר" לספר לתלמידיו, "בחור שדורך על סכך קדוש מי יודע על מה הוא עתיד לדרוך בעתיד!" אמרו חז"ל: תלמיד חכם שאין בו דרך ארץ נבלה טובה ממנו. ואכן לימים נשמע בעיר שאותו בחור יצא לתרבות רעה, ונתן דוגמא אישית רעה לבריות וחילל שם שמים ברבים. (אור פני חיים)

כך היה אומר רבי יהודה צדקה זצ"ל: לעתיד לבוא כשיבוא משיח צדקנו, יחלק "תעודת אזרחות" לבני העם היהודי, ומי יהיה זכאי לקבל אותה? רק מי שקיים מצוות סוכה כהלכתה! כמו שכתוב כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. וכמו שפירשו פסוק זה בזוהר הקדוש (פרשת אמור), שהישיבה בסוכה מוכיחה עליו, שהנו "משורש וגזע קדוש של ישראל"

(וזאת ליהודה)

ה"חתם סופר" ראה קשר הדוק בין ההקפדה על התייחסות האדם לכל דבר שבקדושה לבין יראת שמים הטבועה בו. ומעשה שבאו שני בחורים להתקבל לשיבתו המפורסמת של ה"חתם סופר", אחד מהבחורים היה ידוע כעילוי מבריק בשכלו ואילו השני היה בחור מצוין אך לא הגיע לדרגתו של חברו. הבחורים הגיעו מיד לאחר חג הסוכות על מנת להתקבל לזמן החורף.

הזמינו בעלי מקצוע אלו פתחו פתח בתקרה של חדרו המשמש לתורה ותפילה, והסוכה בביתו עמדה על תילה. אך לתדהמתם של העושים, תחת שימח ויהנה על שחסכו ממנו טרחה וטלטול בקור וברוח, שמעו אותו דואג ומצטער על כך שבנוחיות הזו ניטל ממנו הטעם והמתקנות של "צא מדירת קבע ושב בדירת ארעי".

(המשגיח דקמניץ)

סיפר רבי חיים ברים זצ"ל, כיצד ראה את קיום המציאות שכתב החינוך ש"בטבע ארבעת המינים משמחים לב רואיהם". וסיפר "ראיתי אצל רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שבחג הסוכות היה מעמיד גלוי את הלולב האגוד בהדסים וערבות בתוך כלי עם מים, וכך עמדו בפנינת חדרו כמלך בגדוד, כולו אומר יופי ולא כיסוהו, כשבכל רגע ורגע משעות החג ככל יום מימי החג לא שבעה עין מראות, וכן עשה עם האתרוג שהיה לו אתרוג תימני גדול ומהודר, נקי מכל עלה ומכל רבב, והחזיקו פתוח בתוך כלי מגולה, וכל הרואה אומר "ברקאי" וכל זאת להרבות השמחה בלב, ממצות ה' ברה מאירת עינים, כדברי החינוך האמורים".

(זמן שמחתנו)

(מתוך עלון המאור שבתורה - שבת אורה - סוכות תשפ"ב)

על רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל מספר תלמידו: כאהבתו את התורה כן אהב את מצוותיה בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאודו, אבל אך למותר להגיד ולתאר זהירותו וזריזותו בקיום המצות ושמחתו הגדולה בעת שקיים ועשה אותן בשלמות. ונקח לדוגמא מצות סוכה, אשר כמעט לא מש ממנה ולא חדל לישון בה גם בלילות הקרים מאד, ובבכי ודמעות יצא ממנה מפני הגשם, ובכל עת צאתו מהסוכה היה מביט כה וכה אם אין רואה ונשק את דופניו, כפי שהתבוננו מקורביו שהיו רואים ואינם נראים במעשהו זה.

(תולדות יצחק)

הרב מטרנופול רבי דוד מנחם באב"ד זצ"ל בעל 'חבצלת השרון', מוכר היה כאדם גדול בתורה וגדול בצדקותו, דקדק וטרח בכל מצוה ומצוה בהידור רב. בכל שנה ושנה בחג הסוכות, ירד הרב ממעונו שבקומה השלישית אל הסוכה בחצר הבית, ובמשך החג ראו אותו עולה ויורד חליפות, מתוך שמחה והתלהבות יתירה. מבין באי ביתו היו גם שני עורכי דין שבאו אליו בעניני בוררות, הדבר נגע לליבם, קשה היה להם לראות את הרב זצ"ל כשהוא טורח בעלותו לביתו וברדתו מהקומה השלישית לסוכה. הם

והנה לפתע פונה אל"י רבנו ולוחש באוזניי: "ר' משה, אל תברך על האתרוג הזה בסוכות". נבהלתי והתפלאתי

מדוע ביקש הצדיק רבי בן ציון פלמן זצ"ל להעניק למקורבו אתרוג, ולהורות לו שלא יברך עליו בחג הסוכות?

אתרוג יפה מאוד ומושלם בתכלית השלמות, אשר לא נראה כמותו שנים רבות. "אבל", הוסיף רבנו, "כיון שהוא כל כך מהודר, איני רוצה להביא את האתרוג לכולל, בכדי שאחרים לא יראו את זה ויקנאו, אלא בוא לביתי ואתן לך את האתרוג". ממשיך רבי משה ומספר: הגעתי לביתו של הרב, הרב הוציא מהקופסה אתרוג עטוף בפשתן, ובדחילו ורחימו פתח את הקופסה. הבטתי באתרוג והתפעלתי; כזה אתרוג באמת לא ראיתי מעודי... אבל, חשבתי בלבי, כזה אתרוג יפה - לא יתכן שיש לרב שני אתרוגים כאלו! בוודאי רבנו מביא לי את האתרוג המהודר הזה, ולעצמו הוא מסתפק באתרוג פחות יפה ופחות מהודר...

פניתי לרבנו ושאלתי איזה אתרוג יש לו, ורבנו עונה: לא, את האתרוג הזה ייחדתי בשבילך, אני מסודר כבר עם אתרוג אחר. הבנתי כי האתרוג הזה הוא יותר מהודר ויפה, וניסיתי להתנגד

במשך שנים רבות היה רבי בן ציון פלמן זצ"ל נוסע לנוח בימי בין הזמנים (שבחודש אב) במושב "בית מאיר" הסמוך לירושלים. בקצה המושב התגורר אדם שגידל בחצר ביתו אתרוגים, והיה רבנו טורח בכל שנה והולך לביתו לחפש אם יש שם אתרוג יפה ומהודר. והנה אתרוג מרמז על הלב, וכשם שמדקדקים אחר אתרוג מהודר, כך ראוי וצריך להדר אף שלבו של אדם, יהיה נאה ומהודר בעבודת ה', בבין אדם למקום ובבין אדם לחברו. פעמים רבות, כשנשאל על כשרותו ורמת הידורו של אתרוג, לאחר שהשיב, היה אומר: "אבל לא לשכוח את העיקר - לקנות ולהשיג לב מהודר!".

מעשה מופלא סיפר רבי משה קפלן שליט"א, שזכה ללמוד בחברותא עם הרב זצ"ל רבות בשנים: שנה אחת, באחד מימי חודש אלול, לאחר שסיימנו ללמוד, אמר לי רבנו כי יש לו בעבורי

הדור ונאה, אבל בפנים הוא מורכב! האדם יראה לעיניים ונראה לו שהאדם הזה שמתנהג כך הוא שלם בתכלית השלמות, אבל ה' יראה ללבב ואם הלב מורכב - אינו שווה כלום.

"רחמנא ליבא בעי", עיקר הדגש בעבודת ה' הוא שהלב יהיה שלם, כמו שכתוב "ומצאתו את לבבו נאמן לפניך", אל תביט אל מראהו, אל תתפעל מחיצוניותו, העיקר תקפיד על הפנימיות, להיות מרוצה לפני השי"ת!

(שלמים מציון)

ולסרב, אבל רבנו היה החלטי בדעתו שהאתרוג הזה יהיה לי, ונתנו לי. והנה לפתע פונה אליי רבנו ולוחש באוזניי: "ר' משה, אל תברך על האתרוג הזה בסוכות".

נבהלתי והתפלאתי; הרי על כזה אתרוג ודאי שראוי לברך בחג! אך רבנו המשיך: "הוא מורכב!".

נדהמת; האתרוג מורכב?! א"כ מדוע הרב הביאו לי? ורבנו משיב ואומר: "רציתי ללמד אותך שלפעמים אדם נראה מבחוץ

באחד הלילות הקשים של אותה מלחמה שמעתי רעש חזק של חבטה. לא ידעתי מה פשר הרעש...

החניה הקדושה של השכן מאשקלון, והנפלאות שאירעו בזכות מצוות הסוכה

מאוד.

נדלג קצת בזמן ונגיע לימים של חג הסוכות תשס"ח. באותם ימים היה קצת מסוכן להסתובב ברחובות, מכיוון שהשכנים שלנו מהעיר עזה החליטו שלא מתאים להם שנישאר בחיים ורצו להרוג אותנו בכל מחיר. הם החלו לירות על העיר שלנו טילי גראד וקסאם. באותם ימים לא היו אזעקות ולא כיפת ברזל. כל טיל שהערבים היו יורים היה נופל איפה שנופל, ומי שהיה בקרבת מקום היה צריך לשמוע את השריקה של הטיל ולמצוא מחסה.

זה באמת היה מפחיד. אבל כשהתקרב חג הסוכות הטילים לא עניינו אף אחד. להיפך, באותו חג נבנו סוכות רבות יותר מבשנה רגילה.

באותה שנה השכן החביב (בעל החניה) כבר עשה את צעדי הראשונים כבעל תשובה. אמרתי לרעייתי שהשנה כנראה נצטרך למצוא מקום אחר לסוכה, כי ברוך ה' בעל החניה בוודאי ירצה לבנות את הסוכה שלו בחניה שברשותו. רעייתי הנהנה בהסכמה. מצד אחד המקום היה נוח מאוד, אבל מצד שני יש שמחה גדולה לשכינה - עוד יהודי מתחזק באמונה.

אבל מחשבות לחוד ומציאות לחוד. להפתעתי המוחלטת אמר שכני היקר: "כבוד הרב, אני מקווה שאין לך תוכניות אחרות. את הסוכה שלך אתה בונה אצלי בחניה".

הייתי מופתע. "אבל השנה גם אתה בונה סוכה! איפה תבנה אותה?" שאלתי. השכן היקר ענה: "כבוד הרב, אל תדאג לי, אני אמצא מקום, העיקר שאתה 'תקדש' לי את החניה. הסוכה שלך שומרת לי על הבית".

צחקתי בקול. איזו תמימות של יהודי יקר.

חג הסוכות היה נפלא, אך הערבים מהדרום הגבירו את קצב הירי. כמעט מידי יום היו נופלים על העיר שלנו אשקלון כל מיני

הסיפור מתחיל לפני חמש עשרה שנים בשנת תשס"ה. זכיתי, ואיני יודע למה ובאיזו זכות, להיות אברך וללמוד בכולל לפחות שמונה שעות ביום. באותה תקופה לא היו הרבה אברכים באשקלון, העיר שבה אני גר, וכל האברכים הכירו זה את זה. זאת בניגוד למצב היום, שברוך ה' יש כולל בכל פינה ותלמידי חכמים נמצאים בכל רחבי העיר ומרביצים תורה לבעלי הבתים. רכשנו דירה נאה קרוב לכולל. השכנים קיבלו אותנו בחביבות והאוירה הייתה נפלאה.

בחג הסוכות של אותה שנה חיפשתי מקום שבו אוכל לבנות את הסוכה סמוך לדירה שבה אנו גרים. המקום הקרוב ביותר נמצא בחניה הכפולה של אחד מדיירי הבניין. ניגשתי אליו וביקשתי את רשותו לבנות את הסוכה בחניה שלו. להפתעתי השכן (שבאותם ימים היה רחוק מאוד מתורה ומצוות) התרגש מאוד ואמר: "אני מוכן להחנות את הרכב שלי ברחוב הסמוך. כבוד הרב (כך הוא כינה אותי תמיד), אף על פי שאיני רב כלל ואני אף רחוק מאוד מלהיות רב) יכול לבנות את הסוכה בחניה שלי".

לעולם לא אשכח את חג הסוכות הראשון בבניין שבו אנו גרים. השכנים שלנו הצטופפו בסוכה ושמעו דברי תורה בצמא. לאחר חג הסוכות הקפיד אחד השכנים ללמוד איתי הלכות כל ערב, ותוך זמן קצר הוא שב בתשובה שלימה.

חלפה לה שנה ביעף, ושוב התקרב חג הסוכות. השכן החביב (בעל החניה...) פנה אליי מיוזמתו ואמר: "כבוד הרב לא שוכח, בבקשה גם השנה תבנה את הסוכה אצלי בחניה".

חיבקתי אותו בחום ואמרתי לו שהוא יהודי נפלא. אותו חג היה מרומם. שוב הקפידו השכנים להתארח בסוכה בכל יום ולשמוע דברי תורה. שמתי לב שהשכן החביב בעל החניה מתעניין במצוות החג יותר מהרגיל ושואל שאלות חשובות מאוד. הוא שימח אותי

עקף אותי בידיעותיו בתורה. באחד הערבים נכנס השכן היקר לביתי והציע את הבן שלו כשידוך לבת שלי. רעייתי שמחה מהרעיון. הילדים נפגשו והקימו בית נאמן בישראל. התחלנו להתארגן לחתונה וקבענו תאריך, וככל שעברו הימים הבנו שחתונה רגילה לא תוכל להתקיים בגלל הוירוס. חתונה אסור לבטל, ועם כל המגבלות היינו צריכים למצוא מקום לקיים בו את החתונה. השכן הצדיק שלי אמר: "כבוד הרב (הוא עדיין מתעקש לקרוא לי כך), אני חושב שאני יודע איפה כדאי לקיים את החתונה". "היכן?" שאלתי. הוא הצביע על החניה ואמר: "החניה שלי היא מקום של קדושה. בכל שנה כבוד הרב בונה שם את הסוכה ומקדש את המקום. זוכר שלפני שנים עשרה שנה נפל טיל ולא התפוצץ? זה הכול בזכותך". להפתעתי הזוג הצעיר די שמח מההצעה ונערכה חתונה משמחת בחניה ה"קדושה".

(מתוך עלון 'אספרה' - סוכות תשפ"ב)

מעופפים מלאים בחומר נפץ שיצרו בהלה מובנת אצל כולם. בנר השמיני של חג החנוכה התפלל כל עם ישראל לשלומם תושבי הדרום במבצע עופרת יצוקה. על העיר שלנו נורו טילים רבים, וחלק מהם התפוצצו ממש על בתי מגורים, אבל ברוך ה' שעושה ניסים לעמו ישראל. אין דרך להסביר את ההשגחה של אבינו מלכנו על ילדיו.

באחד הלילות הקשים של אותה מלחמה שמעתי רעש חזק של חבטה. לא ידעתי מה פשר הרעש. בבוקר נחרדנו לגלות טיל שנפל בשלימותו לחניה של שכני היקר, ולמזלנו הוא לא התפוצץ. אם הוא היה מתפוצץ היה מתרחש אסון נורא.

שכני היקר חיבק אותי ואמר: "אתה רואה, כבוד הרב? אמרתי לך שהסוכה שלך מקדשת את החניה. אם לא היית בונה את הסוכה בחניה הטיל היה מתפוצץ".

חייכתי אליו ושוב אמרתי: איזו תמימות של יהודי יקר. בוודאי הנס התרחש בזכות התמימות שלו.

השנים חולפות ביעף, והגיעה שנת תש"פ. הילדים שלנו גדלו, וחלק מהם כבר הפכו להורים בעצמם.

עם השנים הפך השכן היקר לתלמיד חכם צדיק, והוא מזמן

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

איזו סעודה חשובה יותר? סעודת נישואין או סעודת ברית מילה?

קידושין דף נ"א

כי יקח איש אשה

(פר' חיי שרה, ז) כשמל את בנו אפילו אדם ממשכן עצמו, משמח אותו היום עכ"ד.

אחיו הרה"ק האמרי אמת' המליץ זכות, שעל כן נוהגים לעשות סעודת נישואין יותר בריווח מסעודת ברית, אף שעיקר הנישואין הינם בשביל מצות פריה ורבייה, מפני שהכנה למצוה היא יותר גדולה מהמצוה.

(חכו ממתקים חכמתא לחכימין - ליקוטי יהודה החדש)

בפרשת כי תצא ג"כ נאמר 'כי יקח איש אשה' אך ההמשך הוא שונה וסמך ליה בפסוק שלאחריו 'לא יחבול ריחים וגו' (דברים כד, ה-י). הרה"ק רבי נחמיה אלטר זצ"ל אמר בשם אביו ה'שפת אמת', הנה הקהל נוהג לעשות סעודת נישואין בריווח ולמשכן את עצמו על זה, ובסעודת ברית מילה מקמצין, והוא היפך דעת תורה, שכתוב 'כי יקח איש אשה חדשה וגו' וסמך ליה לא יחבול' היינו שלא ימשכן את עצמו, אבל על ברית מילה מצינו במדרש תנחומא

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

סעודת 'שבע ברכות' מתקיימת בבית ראובן, ושמעון הביא את הלחמניות - מי פותח בסעודה?

(ראה להלן). וכן אם אין אחד מהם כהן, אך אחד מהם לוי - רצוי לכבדו.

ואם כל אחד אוכל מהפת שלפניו - כגון שאוכלים לחמניות - אזי אף אם בעל הסעודה אוכל עמהם, ראוי שיכבד את הגדול בחכמה לפתוח בסעודה ולברך. וחתן ביום חתונתו - אך לא בימי ה'שבע ברכות' - קודם לכולם.

[שו"ע קסז, יד, ומשנ"ב סו, סז, סח, עג רעד, ושעה"צ סא; בו"מ דרשו, 54 ו-57]

כשכמה אנשים סועדים יחד, והסעודה שייכת לאחד מהם, בעל הסעודה - ולא בעל המקום שבו מתקיימת הסעודה - פותח בסעודה, ואוכל ראשון. ואם אחד מהמשתתפים מוציא את כולם ידי חובתם בברכת 'המוציא', בעל הסעודה יברך.

ואם בעל הסעודה אינו עמהם, או שכולם בעלי הסעודה, יש לכבד את הגדול בחכמת התורה מביניהם לפתוח בסעודה ולברך; ואם כולם שווים בחכמתם, ואחד מהם כהן, חובה לכבד את הכהן

אירוע ובו כמה נאומים - מי נואם ראשון?

יש שמצדדים, שדין זה הוא מצות עשה מדאורייתא; ויש אומרים שהוא מדרבנן, והפסוק הוא 'אסמכתא' בלבד. והכהן רשאי למחול על כבודו, למעט בסדר העליה לתורה. וכמו כן, ישראל תלמיד חכם קודם לכהן שאינו תלמיד חכם, למעט בסדר העליה לתורה; ואף כהן תלמיד חכם - אין חובה להקדימו לישראל הגדול ממנו בחכמה, אולם ראוי להקדימו.

[שו"ע קסז, יד, ומשנ"ב סט; בו"מ דרשו, 55, 56, 57 ו-59; וראה אנצ"ת ע' כהן פ"ו]

נאמר בתורה על הכהן: "וְקִדְשְׁתוּ כִּי אֶת לֶחֶם אֱלֹקֵיךָ הוּא מִקְרִיב", ופירושו חכמינו ז"ל: "וקדשתו - לכל דבר שבקדושה", "לפתוח ראשון" - כגון בעליה לתורה, שהכהן יעלה ראשון, או לנאום ראשון באירוע שבו הוא ואחרים אמורים לנאום; "ולברך ראשון" - שאם אחד מוציא את כולם ידי חובתם, בברכת המוציא, או בקידוש, וכדומה, הכהן יברך, ואם כל אחד מברך לעצמו, הכהן יברך ראשון.

המברך על החלה ומחלק ממנה לכולם - האם צריך לטעום ממנה לפני החלוקה?

שפתח בסעודה (ראה לעיל) ופרס את הפת, יטעם ממנה. מאידך, אם כל אחד אוכל מהפת שלפניו - הגם שאף בסעודה כזו הגדול שבהם, או הכהן, פותח בסעודה, כאמור לעיל - רשאי כל אחד לאכול מהפת מיד לאחר הברכה; ואף אם כולם יוצאים ידי חובת הברכה מפי אחד מהם.

[שו"ע קסז, טו, ומשנ"ב עו, עט ופא]

כשכמה אנשים סועדים יחד, ואחד מוציא את כולם ידי חובתם בברכת 'המוציא' ומחלק להם מהפת שלפניו, אין השומעים רשאים לטעום מהפת עד שיטעם ממנה המברך; ולדעת פוסקים רבים, צריך המברך לטעום מהלחם לפני שמחלק לשאר המשתתפים, כדי שלא להפסיק בין ברכתו לאכילתו.

ואף אם כל אחד מברך בעצמו - אם כולם אוכלים מפת אחת, יש אומרים, שמדרך הכבוד הוא שכל הסועדים ימתינו עד שזה

* כששני אנשים ויותר אוכלים סעודה יחד - אף אם כל אחד אוכל משלו - ראוי שאחד מהם יברך 'המוציא' ויוציא את האחרים ידי חובתם. ובזמננו, על פי רוב כל אחד מברך לעצמו.
* הדין האמור, שראוי שהאחד יוציא את כולם בברכת המוציא, הוא רק כשאוכלים באופן של קביעות לסעודה משותפת, דהיינו, שקבעו מקום לאכילתם, ויושבים, ומקובצים יחד. כמו כן, דין זה אמור רק בנוגע לברכת המוציא, אבל ברכת המזון - ראוי שכל אחד יברך לעצמו, אלא אם כן הם שלושה ויותר, שאז חלה עליהם חובת 'זימון'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מי אומר את הקדיש שבסיום קריאת התורה?

הגלמודים; אולם, אם לעולה האחרון לפני הקדיש יש 'ארציט' באותו היום - אף לדעה זו יאמר הוא את הקדיש, ויש שנוהגים כך גם במקרה שהעולה הוא אבֵּל בתוך שנים עשר חודש. ובכל מקרה, יכוון האומר לעילוי נשמות המתים הגלמודים.
[משנ"ב קמז, כז; בו"מ דרשו, 25]

בסיום קריאת התורה אומרים קדיש. יש אומרים שאם יש בבית הכנסת אבֵּל בתוך שנים עשר חודש לפטירת אחד מהוריו, ראוי שהוא יאמר את הקדיש. ויש אומרים שאף באופן זה יאמרנו ה'בעל קורא' (למנהג בני אשכנז), כיון שקדיש זה נועד לעילוי נשמות מתי ישראל הגלמודים שאין מי שיאמר קדיש לעילוי נשמתם, ואם יאמרנו האבֵּל, יש לחשוש שיכוון על הוריו ולא על

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה